

Haberler

Antarktika Buzul Sahanlıklarının Üçte Biri Çökme Riski Taşıyor

İlay Çelik Sezer

Yeni bir araştırmada ortaya konan öngörülere göre, iklim değişimini durdurmaya yönelik gereken ölçüde eyleme geçilmemesi durumunda Antarktika'da, ardında dev buzulların bulunduğu buzul sahanlıklarının üçte biri çökme riskiyle karşı karşıya kalacak.

Kıtayı çevreleyen buzul sahanlıkları, yüzeylerindeki erimiş suların çatlaklara neden olması nedeniyle çökme tehlikesine maruz kalıyor. Bu sürece hidro-çatlama da deniyor.

İngiltere'deki Reading Üniversitesinden Ella Gilbert ile Belçika'daki Liege Üniversitesinden Christoph Kittel'in yaptığı bilgisayar modellemesine göre dünyanın endüstrileşme öncesi düzeylere göre 4 °C ısınması durumunda Antarktika'nın buzul sahanlıklarının

%34'ünün yüzeyinde eriyen sular bulunacak. Bu durum söz konusu sahanlıkların çökme riskine işaret ediyor. Ancak modele göre sıcaklık artışı 2 °C ile sınırlı tutulabilirse risk altındaki sahanlık oranı %18'e düşecek. Dünya şu anda 21. yüzyılın sonuna kadar tahminen 2,9 °C'lik bir artışın gerçekleşeceği bir yolda ilerliyor ancak iklim planları ve net sıfır salım hedefleri gerçekleştirilebilirse bu artışın 2,1 °C ile sınırlı kalabileceği düşünülüyor.

Gilbert ve Kittel daha önceki araştırmalara göre çok daha yüksek çözünürlüklü bir iklim modeli kullandı. Model ayrıca bulutlara ilişkin fiziksel durum ve olguları daha iyi temsil ediyor. Çökme riskine sahip alana ilişkin tahminler, kaybedilen buzun ne kadarının kar yağışıyla telafi edildiğine de bağlı olduğu için modelin bu konudaki temsil becerisi önemli. Örneğin, 2 °C ve 4 °C'lik sıcaklık artışı senaryoları arasındaki büyük fark, 4 °C daha sıcak bir dünyada erimenin kar yağışına

baskın gelmesinden kaynaklanıyor. Bu çalışmada yer almayan, Leeds Üniversitesinden Andrew Shepherd'a göre bu çalışma, buzul sahanlıklarının yüzeyindeki erimenin Antarktika'nın daha güney bölgelerine yayılarak iç bölgelerdeki devasa buz rezervuarlarının koruyucu bariyerlerini kaybetmesine neden olabileceğini gösteriyor ve eğer bu gerçekleşirse gezegenimizin tüm kıyı şeritlerinde hızlı su seviyesi yükselmeleri meydana gelebilir. ■

kilogram) gıda israfı edildi. Bu, 2019'da tüketicilerin eline geçen toplam gıdanın %17'sine karşılık geliyor. UNEP'ten Martina Otto, gıda israf etmenin gıdanın üretimi sırasında harcanan tüm kaynakların da israfı anlamına geldiğini hatırlatıyor. Otto'ya göre gıda artıkları çöpe gidince insanları değil iklim değişimini besliyor.

Her yıl 690 milyon kadar insan açlıktan etkileniyor ve 3 milyardan fazla insan sağlıklı şekilde beslenemiyor. Öte yandan kaybedilen ya da israf edilen gıdalar küresel sera gazı salımlarının %8 ila %10'undan sorumlu tutuluyor. Dolayısıyla gıda israfının azaltılması her iki problemin çözümüne katkıda bulunma potansiyeline sahip.

Raporu hazırlayan araştırmacılar 54 ülkeden gıda israfı verilerini analiz etti. İsrafın çoğunun (%61) evlerde gerçekleştiği görüldü. Küresel gıda israfının %26'sı gıda sunma hizmeti sağlayan restoran gibi işletmelerde gerçekleşirken, marketler gibi perakende satış noktalarının israftaki payının %13 olduğu

görüldü. Şaşırtıcı biçimde gıda israfı gelir düzeyinden bağımsız olarak tüm ülkelerde önemli bir sorun olarak araştırmacıların karşısına çıktı. Otto daha önce gıda israfının ağırlıklı olarak zengin ülkelerin bir sorunu olduğunu zannettiklerini belirtti.

Rapor küresel gıda israfına ilişkin şimdiye kadar yapılmış en kapsamlı analize dayansa da birkaç bilgi boşluğu bulunuyor. İncelenen 54 ülke, dünya nüfusunun sadece %75'ini temsil ediyor. Gıda servisi ve perakende satış sektörlerindeki gıda israfı tahminlerini de sadece 23 ülke sağladı. Araştırmacılar bu boşlukları eldeki değerleri dünyaya genelleyerek telafi etmeye çalıştı. Ayrıca raporda yenilebilir hâldeki gıdanın israfı ile yumurta kabukları ve kemikler gibi yiyecek artıkları arasında ayırım yapılmıyor.

Otto ülkelerin gıda israfını önlemeye yönelik tedbirleri iklim stratejilerine ve COVID-19 sonrası toparlanma planlarına dâhil etmesini öneriyor ve gıda israfının ulusal iklim stratejilerinde büyük ölçüde gözden kaçırıldığını belirtiyor. ■

Mutasyon SARS-CoV-2'yi Ne Kadar Tehlikeli Yaptı?

Özlem Ak

Yeni koronavirüs varyantlarının yıkıcı etkisi netleşiyor. Birleşik Krallık'ta ilk kez tanımlanan daha bulaşıcı B.1.1.7 varyantı, dünya çapında enfeksiyonlarda ve ölümlerde artışa neden oluyor. Bu sadece başlangıç mı? Daha kötü varyantlar bile gelişebilir mi?

Gelecekteki varyantları değerlendirirken endişelenecek üç ana özellik bulunuyor: bulaşıcılık, geçmiş enfeksiyon veya aşılara karşı bağışıklıktan kaçınma ve ölümcül olma. Bunlardan en önemlisi bulaşıcılık. SARS-CoV-2, Ebola virüsünden çok daha az ölümcül ancak çok daha bulaşıcı olduğu için çok daha fazla insanın ölümüne neden oldu.

University College London'dan Joe Grove, B.1.1.7 varyantının diğer varyantlardan neden en az yüzde 50 daha fazla olduğunu hâlâ anlamadıklarını

Bir Milyar Ton Gıda Çöpe Gitti!

İlay Çelik Sezer

Birleşmiş Milletler Çevre Programı (UNEP) tarafından yayımlanan bir rapora göre, 2019 yılında tüm dünyada toplam 931 milyon ton (kişi başına 121